

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUSÁG^{ra}Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUSÁG.

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUSÁG^{ra}Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. Podma-
niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország
minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.Felelős szerkesztő és lapfajlonos:
DARÓCZI VILMOS.Hirdetések Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetések
minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A kedvező időjárás és teendőink. Daróczy Vilmostól. — A dohányüzlet az 1894. évben (Folytatás). csetei Herzeg Péter jelentése. — Termelési kísérlet, különböző dohányfélésekkel. Cserháti Sándor jelentéséből. — A kukás kérdéshez. (Befejező közlemény.) Q. — A vágni való anyag. Daróczy Vilmostól. — A dohány, palánták állása. Dr. Schenek Istvántól. — Sikeres védekezés a drótféreg ellen. — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

TÁRCSA: Emlékek. Rónai Istvántól.

Olvasóink szives figyelmébe!

Azokat a t. előfizetőinket, akik a június végén lejárt előfizetésüket mindezekig meg nem újítottak, ismételve felkérjük, hogy a második felévi előfizetési díjt sziveskedjenek most már mielőbb beküldeni. — vagy ha esetleg a lapot tovább járítani nem kívánják: akkor — mihez tartásunk végett — méltóztassanak a becses címökre érkező legközelebbi lap-példányt azonnal visszaküldeni, nehogy utóbb kénytelenek legyünk a határléknak postai megbízás útján való beszédesevel t. előfizetőinknek terhére lenni.

Részünkről igyekszünk minlent megtenni, hogy lapunk a dohánytermelő közönség igényeit teljesen kielégítse s érdekeit híven képviselje és mindenben előmozdítsa: — teljes bizalommal kerjük tehát lapunk régi híveit és barátait, hogy további becses pártolásukkal benünket támogatni s gazdasági körökben lapunkat ajánlani és terjeszteni sziveskedjenek.

A KIADÓHIVATAL.

A kedvező időjárás és teendőink.

Az idei kedvező időjárás nemcsak arra a reményre jogosít, hogy ez évben nagy termésünk lesz, de arra is, hogy ez minőségileg is túl fogja haladni sok évi dohánytermésünket.

Azt fogják talán erre mondani, hogy ez egy kissé vakmerő állítás még most, július közepén.

De ehhez nem kell semmi jó lehetőség, mert az már rendes dolog, hogy mikor sok dohány terem, akkor az minőségileg is kitűnő, — mivel a dohány, ha fejlődésében a rossz időjárás folytán akadályozva és képződésében gátolva van: olyankor nemcsak mennyiségileg hiányos, de minőségében is rossz szokott lenni, — ami igen természetes; — de amikor az a folytonos kedvező időjárásban gyorsan fejlődik és dús növesnek indul: ilyenkor a bő termés mellett a minőségének is okvetlenül jónak kell lenni, — ezt már a gyakori tapasztalás elégszer megmutatta.

Megtörténhetik ugyan, hogy a legjobban sikerült dohányt is baj éri, — ha például a törés és száritás idejében túlságos nedves idők járnak, — ez mindenesetre a minőség rovására esik.

Ott, ahol egyes helyeken a viharok kárt okoztak, a kedvező időjárás némileg még ezt is kiepít. A rovarok által okozott károk azonban már helyre nem pótolhatók, — s ott, ahol a rovarok még most is uralkodnak, ezeket minden áron el kell pusztítani.

A kedvező időjárás mindenesetre jól ki kell használnunk és minden erőnkkel oda kell törekednünk, hogy a dohányunk korai érlelését előmozdítani alkalmas feltételeket biztosítsuk.

Hogy jó érett dohányokat nyerjünk, annak — a teljesen érett és jól kifejlett magból keletkezett erős, izmos palánták képezik az első és legfőbb tényezőjét, — aki tehát e részben nem úgy járt volna el, mint azt előzőleg oly sokszor elmondtuk: az a saját kárán lesz kénytelen tanulni, —

míg ellenben azok a termelők, akik hallgattak a jó tanácsra, most biztató reménnyel várhatják helyes munkájuk eredményét.

A gyakori jó kapálás, porhanyítás, gyomirtás is szintén igen fontos és elmaradhatatlan kellék, arra nézve, hogy dohányunk idejében érett legyen, — mert a gyom nemcsak igen sok jó táperőt abszorbeál a talajból, kulturnövényeink rovására, de a mellet még a fejlődésre és a növény érlelésére annyira szükséges levegőt és világosságot is elvonja a növénytől.

Az időszaki munkák sorában most a bugázás és kacsozás következik.

Azt már minden dohánytermelő jól tudja, hogy a dohánynál — a magtermelésre készemelt és külön kezelt tőkék kivételével — a virág és mag képződést meg kell akadályozni s a növényt úgy szőlván rákényszeríteni, hogy a felszitt nedveket és tápanyagokat ne virág és magtermelésre, hanem a levelek képzésére fordítsa, — s ezt a bugázás által ériük el, mert ha a bugát, vagy virágbimbót idején letörjük: ezáltal megszűnik a dohánynak szárban való növése s e helyett a levelek nagyság, rugékonyság, zsirosság és sulyra nézve hasonlíthatlanul jobban gyarapodnak. A kacsozásnak, vagyis a levelek hónalján kinövő keskeny hegyes hajtás leszedésének is ugyanez a czélja és eredménye. A bugázás és kacsozás tehát multhatlanul szükséges két teendője az okzerülő dohánytermelésnek, mert ezek helyes elvégzése, a termésnek úgy minőségére, mint mennyiségére, igen nagy befolyással van.

A bugát azonnal le kell törni, mihelyt mutatkozik és addig, míg a felső levelek kicsinyek, világos zöldek és gyengék; — a korai bugázásnak különben az az előnye is van, hogy akkor a dohánytőke alacsony marad s a levelek kevésbé lesznek kitéve a szélrohamoknak, mint a felnyurgult tőkén levők.

A bugázást, mindig a nap foróbb

2-szeres és 3-szoros termékek

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával érhető el.

„Hungaria“ műtrágya-, kénsv és vegyi ipar részvénytársaság, Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művel, érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

14-24

szakában, délelőtt 10—11-től délután 3—4 óráig kell végezni, minthogy ilyenkor a levelek lankadtak és nem merevek, amidőn tehát könnyebb hozzájuk férni és nem sértnék meg oly hamar őket.

A bugázás különben igen könnyű dolog, melyet tudvalevőleg úgy kell végezni, hogy a felső leveleket, amelyeket meghagyni szándékozunk, balkézrel kissé széttergetjük és a jobbkéz hüvelyk és mutatóujjával, vagyis a körmünkkel gyöngéden kicsipjük a növény hegyét, bugástól egytűt.

A dohánytőkét nem szabad túl sok levéllel megterhelni, hanem csak annyi levelet kell rajta hagyni, amennyi tökéletesen ki is fejlődhet.

Ha a tőkén több levél mutatkozik, mint amennyit kifejleszteni képes, ezt úgy szabályozhatjuk, hogy a bugával együtt néhány levelet is le törünk a tőke tetejéből; — azért mondják a bugázást másként *tetejézésnek* is. A legrendesebb hagyás a tőkén 8—10—12—levél.

A kerti levelek, valamint a muskatály és kapa dohány más eljárást igényelnek; — ezeknél ugyanis nem a nagyság és nyújthatóságot, hanem a levelek világos sárga vagy pirosas színét, finom illatát és kellemes zamatját kell szem előtt tartani, — ezen tulajdonságok pedig akkor emelkednek tőkélyre, ha a növény követhe-ti természetes fejlődését, vagyis ha virágzásában nem akadályoztatik. Azért a nevezett fajú dohányoknál a bugát csak elvirágzás után kell letörni, amidőn már a virágjai elhervadtak, hogy magba ne menjenek.

Magától értetődik, hogy a kiválasztott magnak való tőkéken a virág korona bugát meg kell hagyni, s az ily tőkét egyébként is folytonos figyelemmel kell kísérni. Arra gondosan ügyelni kell, hogy a magtőke minden oldalhajtástól ment és tiszta legyen, és hogy csakis a korona buga 3—4 hajtásával maradjon rajta, de több soha. Ha észrevesszük, hogy a magtőke virág bugája rovar vagy más egyébtől megsérült, vagy a levelei megfodrosodnak, hervadásként indulnak: az ilyen magtőkéről azonnal le kell törni a bugát és úgy kell kezelni mint a többi tőkét, mert az ily megsérült, rendes fejlődésében gátolt, vagy visszamaradt növény magtermelésre nem alkalmas.

A bugázás vagy tetejézés után néhány napra következik a *kacsozás*.

A tőke hónaljából nőnek ki azok az apró, keskeny hegyes levelek, melyek a letört

bugát pótolni igyekezzenek s amelyek a táperő legnagyobb részét elszívják a levelektől. Ezeket tehát lehető gyorsan, gondosan és folytonosan le kell nyelni vagy törni. A kacsozás minden fajta dohánynál, főleg pedig a magnak hagyott tőkénél, egyaránt végezni kell.

Különösen a kacsozás az a munka, amely a dohány töréseig szüntelenül tart, főleg esős nedves időjárás mellett, a mikor a kacs nagyon hamar elszaporodik; ügyelnünk kell azonban, hogy esős időben a kacsozást csak akkor végezzük, mikor már a talaj főlzáradt, mert különben a dohányföldet nagyon összegázolnánk, — s a harmatos idő se alkalmas a kacsozásra. mert ilyenkor meg a sikos hajtásokat nehéz kicsipkedni.

Egyébként azonban ezt a munkát állandóan és teljes kitartással kell végezni, hogy a kacs el ne hatalmaskodjék s a termés minőségét meg ne rongosza.

Daróczi Vilmos.

A dohányüzlet az 1894. évben.

— **csotel Herzog Péter jelentése.** —

(Folytatás.)

Ausztriában a termés volt:

Galloziában és Bukovinában.

	1891	1892	1893
Beváltott mennyiség kilogrammokban ...	3,680,304	4,257,878	3,106,672
A termelők száma ...	31,924	30,312	25,074
Beültetett terület hektároiban ...	2,018	1,986	2,049
Termelőnként esik ár ...	632	655	817
Termés hektáronként kilogrammokban ...	1,823	2,144	1,516
Bevétel forintokban ...	705,724.18	811,468.58	609,644.47
Bevétel hektáronként ...	338.06	396	286.84
Bevétel 100 klgként ...	18.54	18.47	18.92

Déliorban:

	1891	1892	1893
Beváltott zöld dohány kilogrammokban ...	2,915,315	3,296,088	3,353,376
Ez macearálva kitesz kilogrammokban ...	467,704	539,456	595,865
A növények száma ...	11,834,185	13,700,700	15,338,282
A termelők száma ...	2055	2800	2525
Beültetett terület hektároiban ...	300	340	392
Termelőnként esik ár ...	1460	1478	1552
Jövedelem frtkban ...	132,666.27	148,268.59	150,846.92
100 klgm. zöld dohány beváltási ára forintokban ...	4.55	4.50	4.50
Beváltási ár hektáronként forintokban ...	442.22	436.08	384.81
Beváltási ár hektáronként kilogrammokban ...	93.84	96.24	85.54
Keszletési költség forintokban ...	32,789.89	36,765.10	39,866.37

leg beszélgetni akar, vagy legalább is feleletet vár, hát mondom:

— Bizony az enyém se valami nagyon kellemes szagu, habár szelel, pedig kilencz krajczár darabja!

— No, annyit én nem adnék szivarért soha, pedig nagyon erős dohányos vagyok; — én megelegszem a két és fél krajczárossal.

— Attól pedig nem igen sokat lehet várni.

— Hát megszoktam, s meg vagyok elégedve vele.

— Akkor nem értem, miért szidja?

— Miért? ! Még azt se szabadna? ! Akad közte kérem olyan, hogy az eget is böngőnek látom tőle, — hát hogy ne szidnám?

— Persze, mert a szivarozás jól esik és közben az is jól esik, ha az ember úgy kedve szerint kibosszankodhatja magát, — ezt a jogot megvásároltuk a két és fél krajczárossal együtt.

— Van valami a mondásában, öcsém; ha az ember egy fél szivart úgy kedve szerint a földhöz vág, hát kiadta legalább a mérget, közben azonban azt is gondolja: „hogy vágnám így a földhöz még azt is, aki fabrikálta!”

Dalmáciában:

	1891	1892	1893
Beváltott levelek kilogrammokban ...	221,516	360,025	663,496
A növények száma ...	12,818,664	13,602,976	20,084,992
A termelők száma ...	4286	4989	7587
Beültetett terület hektároiban ...	24,030	25,200	39,961
Termelőnként esik ár ...	508	505	530
Jövedelem frtkban ...	122,950.72	202,049.22	387,403.58
Jövedelem 100 kilogrammként frtkban ...	55.51	56.12	58.39
Jövedelem hektáronként forintokban ...	510.68	802.28	969.45
Jövedelem hektáronként kilogrammokban ...	9.20	14.25	16.60
Beváltási költségek ...		30,193.25	61,377.64

Dohányjövődékünk működése a megszokott és jónak bizonyult irányban halad tovább. Az utóbbi években kifejtett nagy építkezési tevékenység, melynek üdvös következményei voltak egy a gyártásban, mint a beváltási hivataloknál, előreláthatólag szünetelni fog kissé, miután az Egerben és Szent-Gothárdon épült 2 új gyárlelétesítése következtében néhány évig alig lesz szükség új gyárak építésére, míg a fogyasztásnak, valamint a jövedék bruttó és netto bevételeinek óriási föllendülése után némi, ha nem is jelentékeny, visszaesésre kell elkészülvén lenni.

Az utolsó 3 év bruttó bevételei a következők voltak:

1892-ben bruttó bevétel volt	41,946,613 frt — kr.
1893-ban " " "	44,338,290 " 25 "
1894-ben " " "	46,319,132 " 41 "

Nincs szándékunkban holmi baljóslatnak kifejezést adni, de éppenséggel nem csodálkozunk a fölött, ha — tekintve a csaknem összes terményeink, különösen pedig a gabonaművek áraiban beállott nagy depressiót, melynek következtében a földmiveléssel foglalkozó lakosság zömének jövedelme jelentékenyen megcsappant — 1895-ben az egyedűrság hozama is csökkenést szenvedne. Ez azonban, ha csakugyan bekövetkeznék is, nem kell, hogy komolyabb aggodalomra okot szolgáltasson, mert a gabnaarak végre szabályozódní és ezzel a viszonyok majd általában megjavulni fognak. Az 1896. évi kiállítás és a beözönlő idegenek által előreláthatólag növelendő fogyasztás is hozzá fog járulni egy esetleges hiány pótlásához.

— No, no bátyám!

Még egy rövid ideig szidta a szivarokat, miközben újra rágyújtott. Hallgattam mint a bűnös. Később elkezdte az egyházpolitikát firtatni, hogy így a kormány, így a kormány, miközben ugyancsak szuszogott a nagy hőreg miatt. Egyszer aztán azt kértem tőle:

— Volt-e már urambátyám Egerben?

— Micsoda? Egerben? Vagy tizenöt esztendeig laktam abban a fészekben. Tán oda utazik öcsém uram?

— Oda én s kíváncsi vagyok rá, mert bizony én erre felé még sohse jártam: — nekem azt mondták csinos város.

— Hogy az csinos város! Eredeti! Hiszen mondom: tizenöt esztendőig voltam ott!

— Azért lehet az csinos város! Hallom, nagyon halad minden téren. Épületei impozánsak, a város köveze, csatornáza, utcái rendezettek, villamos világítása is lesz...

— Lesz villamos ördöge! Kérem, az olyan hitvány város, hogy netovább.

— Úgy hallom, hogy most a telefon is bevezetik; van színháza, nagy kertje, valami érseki kert...

TÁRCZA.

Emlékek.

— „A Magyar Dohányuszág” eredeti tárczája. —

Budapestről Egerbe utaztam, a dohánygyár berendezésére. A kupében egy jóképű öreg ur foglalt helyet mellettem. Eleintén mind a ketten hallgattunk. Mikor az öreg ur rágyújtott, én is rágyújtottam, kivettem a zsebemből egy csomó hirlapot s elkezdtem olvasni. Az egyik lap áttekintése után az öreg ur igen udvariasan kéri a lapomat. Tessék. Egy ideig olvassattunk, aztán abahagytuk. Egyszerre megszólal az én öregem, ki éppen a vége felé szivta két és fél krajczáros szivarját:

— Komisz szivar! se nem szelel, se nem szuszog, osztán olyan bűdös, hogy az ember majd felfordul tőle!

Mintegy nyomatékul, hogy ez csakugyan így is van, a megmaradt szivarcsutakot egy rémséges megvetést jelentő drámai gesztussal kidobja az ablakon. No, ha az utitárs megszólalt, akkor valószínű-

Pfalzi és elzászi dohányok.

Az 1893. évi dohányok vásárlása, mint legutóbbi jelentésünkben közöltük, az év végével csaknem egészen be volt fejezve. Csak rajnai-pfalz néhány helységének némez anyag terménye volt még hátra, a mely az 1894. év elején métermázsánként 43—50 márka vételárért ment át a vevők birtokába.

Az 1893. év zártával 1892-ről eladatlanul maradt szivardohány készlet eladása gyorsan és könnyen ment végbe. Ezt különösen az a körülmény okozta, hogy a német kormány dohánygyártási adó-javaslatát következtében a spekuláció megelénkült és nagyobb szivar-bevásárlásokra és nagyobb termelésre szolgáltatót okot.

E körülménynél fogva tényleg nagyobb is volt a régi szivardohányok kereslete, úgy hogy burok-dohányt 100—105, burok és bélanagy-dohányt 90—95, bélanagy-dohányt pedig 75—85 márkáért (adózatlanul) métermázsánként szívesen vásároltak.

Vágni való dohányban azonban csekély volt az üzlet. Ezen 1892-ből származó dohánynevek nem nagy kedveltségnek örvendtek gyenge minőségük miatt. A termelők rossz kezelése folytán, különösen a nedvesen leszedett levelek nagyon szenvedtek a fermentációban, mert míg a szárazan beszállított áru a fermentáció alatt gyorsan és jól fejlődött a hamar volt csomagolható, addig a nedvesen beszállított árunak hosszabb, gondosabb kezelést kellett és csak az év vége felé volt az elküldésre alkalmas.

Az 1893. évi őszi termés sem volt sikerült és sok helyi családást szült. Részben éretlen növényekből állott, a melyek csak mint gyenge minőségű vágni való dohányok jöhettek használatba. Ez magyarázza meg azt a tényt is, hogy az üzlet e dohánynevekben a kereskedőre nézve nem volt jövedelmező, daczára annak, hogy a jó, régi anyagban való hiány miatt az elárúítás elég gyorsan ment végbe.

Szép színű fonadék-dohányok ára 100—105, barna dohányok ára 85—90 márka volt métermázsánként, adózatlanul.

A szivargyártásra alkalmas elzászi fő-

dohányok fejlődése normális volt és 90—95 márka közt keltek el métermázsánként, adózatlanul. Az elzászi burok-anyagra alkalmas „rebut“ körülbelül hasonló árakat ért el.

Visszapillantván az 1893. évi termékre, konstatáljuk azt az örvendetes tényt, hogy a szivardohányok fermentációja jobb sikerrel járt, mint a hogy várható volt. Ez és ama körülmény, hogy a régi áruból maradt készlet jelentéktelen, az 1893. év mennyiségi eredménye pedig csekély volt, odahatott, hogy a folyó évi termésű szivardohányok is normális keletnek örvendtek.

Az ültetés 1894-ben jelentékenyen gyarapodott. Az 1893. év 15.198 hektárjával szemben 15.579 hektárt ültettek be, tehát körülbelül 2400 hektárral többet, a mi leginkább arra vezethető vissza, hogy akézetek kicsinyek, a termelők pedig daczára a számos ellenkező nyilatkozatok- és panaszoknak, a jövedelmezéssel általában mégis meg voltak elégedve.

A palánták kiültetése átlagosan kedvezőnek mondható időjárás mellett normálisan folyt le, épen úgy a növények fejlődése is. Az időjárás néhány rideg és hűvös nap kivételével a dohánypalánták fejlődésére általában, különösen a fejlődésre legfontosabb időszakban (augusztustól szeptember közepéig), mikor meleg, nedves időjárás uralkodott, nagyon kedvező volt, úgy hogy a palánták tartós növea a termelőket könnyű és jóízű szivaranyag vásárlásának reményével kecsegtette.

Szeptember hó második felében azonban nedves-hideg időjárás állott be, mi a termelők egy részét a beállható fagytól való félelmökben arra indította, hogy még növényekből levő, tehát éretlen növényeiket földjeikről sietve betakarítsák.

Már ezt megelőzőleg és a betakarítás alatt is megkezdtek a dohány bevásárlást. A dohány még egészen zöld volt és minőségét ennél fogva lehetetlen volt megítélni. Az áru megismerését abban a hitban, hogy kitűnő eredménnyel állanak szemben, nem vették éppen szigorúan, csak vásároltak lá-

zasan, akár látták a terményt, akár nem akár be volt már hordva, akár künn állt még a földeken, míg a badeni felföld egész termése (körülbelül 75000 mmázsa) néhány nap alatt az áru minősége szerint 36—68 márkáért mmázsanként a termelők kezéből a kereskedők és gyárosok kezeibe nem ment át. Közvetlenül ezután következtek a többi körzetek -- a Haardt, a Neekar-völgye, Würtemberg és a bajor felföld -- a melyeknek termékeiért hasonló bevásárlási viszonyok közt a termelőknek 45—65 márkát fizettek métermázsánként.

A mellett megjegyzendő, hogy őszi dohányokat, a melyeket különben fonadék- és vágni való anyagul használtak föl, ez alkalommal szivaranyagra alkalmasnak találtak.

(Vége köv.)

Termelési kísérlet különböző dohányfélésekkel.

— Cserháti Sándor jelentéséből. —

Dohánytermelési kísérlettel már egy évtized óta foglalkozom és ezen kísérleteknek egyik határozott eredményeként állíthatom, hogy vannak olyan külföldi, különösen észak-amerikai dohányfélések, amelyek nálunk biztosan beérve, biztosan megteremnek és nemcsak többet, hanem jobb dohányt is szolgáltatnak, mint a magyar dohányfélések. Ezt a tapasztalatot különben nemcsak én tettem, hanem más dohánytermelők is, akiknek kísérlettelre az általam is kipróbált dohányfélésekből magot adtam. Sajnálom azonban, hogy ezen kísérleteknek mindezekig gyakorlati hasznuk nem volt. A beváltó-hivatalok idegenkedéssel fogadják ezen dohányokat, azt a kifogást tevén, hogy fodorosak. Annyi tény, hogy ezen dohányok levelei nem oly simák, mint a hazai dohányok legtöbbszei, azt vélem azonban, hogy ha ezen dohányokat Amerikában fel tudják használni szivargyártásra és ha az Amerikában termelt dohányok levelei nagy mértékben importáltakhozánk is, akkor a nálunk termeltet is teljesen alkalmasak a szivargyártásra, mert ha nem is oly tökéletesen sima a felületük, mint teszme a szamosohátié, de azért fodorosak mégsem mondhatók.

A múlt évben újból összehasonlítottam az általam a mi viszonyaink közé leginkább beillőnek tapasztalt connecticut dohányt a

— Urabátyám már szidia a vasutat, a nagy hőséget, az egyházpolitikát, a szivarokat; pedig higgye meg: jobb ez a vasut, mintha gyalog járnánk; — jobb ez a hőség, mintha fagyoskodnánk; az egyházpolitikában — kérdezze csak a lányokat — nem a polgári házasság a legrosszabb; — s a rossz szivar is jobb, mint a semmi szivar . . .

— Mond valamit . . .

— Szidia Egert . . .

— Szidom is! Egert meg épen szidom!

Mert olyan nagyszájúak. Amig bor volt elég, addig a legutolsó hostyabeli paraszt is vásárlan-hétköznapi részeg volt, mint egy veteránegylet; most, hogy nincs bor, óbégatnak, de nem dolgoznak; az a tengersok csizmadia, a ki ott van. egy se tud a mestersegiből megélni, mind ki hivatalbéli akar lenni, ki rendőr, ki eljáró, ki helyettes-fertálymester, hiszen majd meglátja.

— Hát a lányok, asszonyok, mifélék? Már értem a köznépfelhasználókat.

Az öreg úr itt nagyon sandán nézett rám. Ümmögött egy kicsit, kezdett huzakodni idebb-odább, míg végre kiböki, hogy szeretné tudni, miért ez a kérdés?

— Van színháza! Egy hitvány fabódé a város végén, — az érsekkert az meg . . . ne is beszéljünk róla . . .

— Ezek nem igen biztató kilátások, bátyám!

— Ott marad öcsém állandóan?

— Egyelőre csak rövid időre megyek, de az is lehet, hogy sokáig ott maradok.

— Mi járthatban, ha szabad kérdezem?

— Üzleti ügyeim vannak s lehet, hogy két hónap, lehet, hogy félesztendeig maradok ott.

— Vagy úgy! Hát bizony sajnálom, mert ott ugyan megunhatja az életét.

— Tán még se lesz oly fekete az ördög! — Most, hogy Budapestem voltam, ismerőseim nagyon dicsérték a várost. Rendezett tanácsu, jó lakossága, békés, munkaszerető . . .

— Hát még mi? A legrendetlenebb tanácsu város, ezt én mondom, aki tizenöt esztendeig laktam benne.

— S hallom, most valami dohánygyárat, szivargyárat, vagy mit akarnak ott csinálni, ilyesmit is emlegettek.

— Hja, kedves öcsém, érteni kell azt. Dehogy csinálnak, dehogy! Csak jár a

szájuk; már öt esztendeig hírlik azt és sohasz belőle semmi. Érteni kell azt! Eger világeletében ellenzéki volt és az is lesz, ezt az egyet becsülöm bennük; furtonfuzt azzal csalogatják őket a kormány-pártba, hogy így meg úgy lesz dohánygyár; lesz ménkügyár!*)

— Már pedig én így hallottam; — sőt nekem még azt is mondták, hogy erre a célra valami „Korona vendéglő“ lett kibérelve és átalakítva.

— Szó sem igaz abból! Csak nemrég láttam a „Koronát“ vendéglő az még; — ott az embereknek csak a szájuk jár s a polgármestertől kezdve lefele, az utolsó hostyabelig; nem ér egy hajjótófát egy se!

— Miért haragszik bátyám úgy az egriekre?

— Nem haragszom én! Dehogy haragszom. Már hogy haragudnám? Tizenöt esztendeig . . . stb.

— Hát miért szidia őket?

— Az ember csak kiadja a mérgét itt-ott.

*) Azóta csakugyan van már „ménkügyár“ is, mert a villamosági telepet ennek keresztelte el a nép.

pennsylvaniaival és szamosháti-pennsylvaniai keresztezéssel, melynek magvát Leopold Sándor ur volt szives rendelkezésemre bocsátani. A dohány a kísérleti tér XIV. parcelláján volt, mely előző évben lóbabot termelt. A lóbab-tarló október 26-án mélyen megszántatott, április 2-án megextirpáltatott, május 3-án megszántatott és 4-én a dohánypalánták elültetettek. A connecticuti 400, a másik kettővel 200—200 □ lett beültetve. A dohány a szokásos apolásban részesült. A fejlődés kezdetben nagyon kedvező volt, foltozni csak keveset kellett, a később bekövetkező szárazságot azonban nagyon megérezte, levelei sokkal apróbbak maradtak, mint más esztendőben. A szamosháti palánták az anyalevelek augusztus 7-én, a connecticut 12—14-én, a szamosháti-pennsylvaniai keresztezés pedig 16-án törött. Zölden mérve a termés volt:

szamosháti	502 kg
szamosháti-pennsylvaniai keresztezés	500 "
connecticut	1304 "

Egy kataszt. holdra számítva, termelt eszerint:

szamosháti	4008 kg
pennsylvaniai keresztezés	4000 "
connecticut	5216 "

Eszert a connecticut jóval többet termelt, azonban nemcsak a termés volt nagyobb, hanem a levelei finomabbak és szívósabbak voltak; — a dohányoknak az égését is meghatároztuk, e tekintetben azonban a három dohányfélése között nem nagy különbség mutatkozott.

A connecticut dohánylevelek átlagos égése 5.4, a szamoshátié 5, a pennsylvaniai keresztezése 4.7 másodperc volt.

A dohányok ezen gyenge égése a nagy szárazságnak tulajdonítható, amennyiben általános ismert dolog, hogy száraz esztendőben a dohánylevelek mindig rosszabbul égnek, mint nedves éveken.

Az említett dohányféléken kívül még a sumatra-dohánnyal is tettem kísérletet, melyet 1893-ban a dohányjövődék központi igazgatósága felszólítására próbáltam ki, mely azon évben teljesen negatív eredményt szolgáltatott.

A mult évi kísérlet eredménye teljesen hasonló volt az 1893. éviével. A dohány-megér éppen úgy, mint az előző kísérletnél, a melegágyba sokkal lassabban kelt, mint a többi dohányok. A kikelt palánták sárgák, beteges kinézésűek voltak, legnagyobb részük elpusztult, ami megmaradt, azt 1

are nagyságu parcellára kiültettük, a palánták igen lassan fejlődtek, oly apró töveket és a töveken oly apró silány leveleket termettek, hogy nem is volt érdemes leszedni.

A mult évi kísérlet megerősítette tehát az 1893. évről mondott véleményét, hogy ezen dohányfélése a mi klímánk alá nem nem való, mert jóval több meleget és ezenkívül bizonyára nyirkosabb klímát kíván, mint amilyen a miénk.

A kukás kérdéshez.

(Bevezető közlemény.)

Minden termelőnél van egy „kukás fejedelem”, s ez lenne a többinek is a szószólója, de csak úgy, mint ha például a felperes ügyvédje lenne a védője az alperesnek is. A „kukás fejedelem” rendszeren a kedvencz, a benfentes ember.

Vannak aztán tudákos kertészek, akiket a minapában jellemeztem; — vannak kupeczkodó kertészek, — s vannak egyes vidékeken olyan földönfutó „kódos-ok”, hogy ha valamelyik paraszt a társának a legnagyobb sértést akarja a szemé közé vágni: azt mondja neki: „te dohánysz, te!” — Végre vannak veszekedő kertészek, akik egymás közt folyvást civakodnak, de mégis egymással kénsytelenítetvén élni, ha léccsel, mivel véresen „érdeklük” is egymást: végre is azzal az engesztelő szavakkal törődnek össze, hogy „ne haragudj komám, nem akartalak sértegetni” (Lám, mire jó a módor és a jó nevelés, még a kukások közt is!).

Azért tértem ki bővebben a kérdésnek társadalmi oldalára, mert talán még a legfontosabb és legérdekesebb: a dolgot ezen oldalról megismerni. — s azért is, minthogy — bár nem kicsinyele a kérdést a termesztés érdekében, de e részben nagyon fontosnak sem tarthatom. Egy kis színes kő ez is a nagy mozaikban, mely a termesztés okszerű formáját fogja jelenteni.

A felesnek kiosztott dohánytermelési terület ma is csaknem változatlanul olyan nagyságú, mint Mandis idejében volt, t. i. a termőföldhöz és családhoz képest 5—8 magyar hold: — olyan jó termő homokos vidéken, mint például a szabolcsmegyeyi — ahol a holdankénti 7—8 mtrm. termés közép eredmény, s ahol gyakran 9—11 mtrm. is megterem — 4 katasztr. hold és a „perczent”; — de kötöttebb talajú vidéken, a hol korántsem terem oly sok dohány, ott tudtommal általában 5 hold szokott lenni a kertésznek kiadott mennyiség, sőt 6 hol-

dasakat is hallottam. Természetesen a család munkaeje is döntő.

Mandis művének 1870. évből való kiadása szerint is: a kertésznek kiosztott terület nagysága gátoló akadályul szolgál az okszerű termelés meghonosodására, mert erejét meghaladja. S ezt a statisztikai tételt a többi írók és szakférfiak is akceptálták.

Ismerek én termelőt, a jobb termő helyről, aki az 1893. évi termést következő eredménnyel szállította be:

Volt 42 hold engedélyezett és 43¹/₂ hold tényleg beültetett területe.

Ehhez volt 8 felese, tehát egyre-egyre 5 holdnál is több esett ezen a sokat termő vidéken is és pedig minden családra egyaránt.

Beszállított:

az 1 ső kertész (a fejedelem)	6.637 klgmrot,
a 2. " (csatlós)	6.247 "
a 3. " "	5.864 "
a 4. " "	5.851 "
az 5. " "	5.662 "
a 6. " "	5.672 "
a 7. " "	5.650 "
a 8. " "	(az apród) 5.471 "

Ekkora rengeteg mennyiséggel a kertész okszerűen el nem bánik s el nem is bánhat, mert bármennyi tagból áll is a család: a kertész, a fontosabb munkálatokat nem képes jól ellenőrizni.

Ezt csak annak bizonyítékául hoztam fel, hogy nemcsak kis termő, de nagy termő földek is léteznek 5—6 holdas kukás.

A kukás kérdés rendezésénél tehát mindenek előtt kimondandó lenne, hogy egy-egy kertész családnak, 3 hold földnél több nem adható.

A kertésznek szerződéssel és könyvvel való ellátása esakugyan nagyon szükséges dolog, és pedig legyen ez egy hiteles könyv, amelyben mindaz, ami a kertésznek évközben, ellenszolgálmány fejében kiadott — rendszeren bejegyezve legyen, s ez a termelő főkönyvével tételről-tételre pontosan összevágjon.

E könyvet a kertész, a leszámolás után megtartja, s csak akkor köteles a kezéből kiadni, mikor a termelő, vagy megbizottja, az illetmény kiosztásakor a kiadást bejegyzzi, vagy összezezi. A könyvben bármilyen kiigazítás, csakis a hatóság előtti hitelesítés mellett eszközölhető.

Dohányossy urnak a termés bejegyzésére vonatkozó megjegyzése — ami a beváltásnál semmi akadályba nem ütközik — s általában a kertészek könyvére vonatkozó többi proposíciók is igen helyesek és elfogadhatók.

— Csak kérdezem, mert érdeklődöm az asszonyok meg a lányok iránt.

Nem diskuráltunk tovább. Én is olvastam, ő is. E közben Fűzes-Abonyhoz közeledtünk s én újra felvettem a beszéd fonalát.

— Közeledünk Abonyhoz, Nemsokára Egerben lesznek. Kívánsi vagyok a „Korona” vendéglőre.

— Miért éppen arra?

— Mert ott lesz a dohánygyár.

— Mondtam már, hogy nem lesz, én csak tudom. Tizenöt . . . stb.

— Pedig lesz, ezt meg én mondom. Mert látja bátyám, én épen azért megyek oda, hogy azt megcsináljam, én N. N. dohánygyári tiszt vagyok.

— Nevem N. N. jószágigazgató, Munkácsról.

— Tetszik látni, (kiveszem a zseemből a „Korona” vendéglő tervrajzát) ez itt a „Korona” vendéglő, így lett átalakítva . . .

— No ezt nem gondoltam volna; hát kérem, ideje is már, hogy azoknak a szegény egrieknek is jusson valami; higgye el uram-öcsém, ezek az emberek iszen végre is nem olyan rosszak, akad közöttük rossz

is, mert utóvégre helyettes-fertálymester is kell, nem lehet mindenki főispáni titkár s tűrhető dolga lesz. Most már értem, ezért kérdezősködött a fehérség után!

— Nem is másért.

— Vagy úgy. No az lesz elég és jóra való: trabiális, erős, markos lányok. „Szajuk becsukva csendes, az orruk rendes!” Jó nyelvök van.

— Hát a polgármester, milyen ember? Mert ilyen szervezőkor sokat tesz ám, ha a város feje jó indulatu ember?

— A Sándor? Ismerem. Jó gyerek. Sokat voltam a szülőjében. Fenegyerek volt, mikor még rendőrkapitány volt; most csendes, de tevékeny a város érdekében. — biztosra veszem, hogy a dohánygyár létesítésében is az övé az érdem. Az igen jó ember, meg a többi is, meg lehet köztük lenni. Nem utolsó a város sem. Van szép kaszinója, a liceum gyönyörű, híres a könyvtára, mesésen szép a muzeuma, ott az érseki templom, alig van párja az országban, a vár gyönyörű kilátást nyújt, iskola quantum satis, mint afféle papi városban, ott a bányakert, a szép asszony völgye, Felnémet felé a tárkányi tó és így

tovább, szép vidék, mondhatom, tizenöt esztendeje . . . stb. . . . A török időkből ott áll még a szédítő magasságu minaret, köröskörül szép parkkal, igen kedves czimborám a László János, a ki a parkot gondozza, mellesleg segédtanfelügyelő. Jó fiu, de a bora rabvalatni való.

Van nyári színháza, mindig elsőrendű társasággal, gyakran kitűnő műkedvelőkkel, kiket RácZ Gyula barátom tanít be. Ennek is jó bora van — „chatou RácZ”, híres, — ezt ajánlom . . .

— — — — —
— Egészen nekimelegedett az én öregem, a ki tizenöt esztendeig volt Egerben s nemrég meg úgy szidta ezt a kedves várost, most ki nem fogyott a dicsériadákából.

„Fűzes-Abony” tíz percz, Egerbe, Debreczenbe, stb. átszállni. Fölzsihelődtünk, elváltunk, nem a nélkül, hogy az én öregem meg egyszer a leukemre ne kötötte volna, hogy csak a László János borából ne igyam, mert az kutya rossz bor.

Pedig az volt a legjobb.

Rónai István.

Ami a leszámolásnak hatóság előtt való kötelező megejtését illeti: erre nézve tisztelettel megjegyzem, hogy — véleményem szerint — ennek kötelező volta, a termelők iránti bizalmunkkal nem fér össze, — s a hatóság előtti leszámolás kötelezettsége csak vitás esetekre volna fentartandó.

Végre bátorodom lehetőleg röviden vázolni, hogy én részemről miért nem tartom a kukás kérdést ma a legfontosabbnak.

Azért, mert van a dohánynak egy — hogy úgy mondjam — filokszérája, mely a legjobb talajban a legokoszerűbben termelt legjobb dohányt is megsemmisíti és ez nem más, mint a dohánynak a beváltáshoz tulajdonvesztéses állapotban való behozatala, a dohánynak tulajdonvesztése.

Mihelyt a dohány belső kezelésére nedves idő jár: akkor jó dohányt már többé nem kapunk. Pedig hiszen egy okserűen épített pajtának legfőbb célja: a dohányt, a kühöhatásoktól függetlenül.

Mit csináljon a beváltóhivatal egy ki nem száradt dohányról? — Azt a tökéletlenséget senki nem kívánhatja a beváltóhivataloktól, hogy ezek szárítsák ki a dohányt a termelő helyett. — Mennyi pajta kellene ahhoz! — Körülbelül a körzetösszes szárítópajtáinak $\frac{1}{20}$ -od része; — hol állítanánk fel ennyi helyiséget? — Mert nem lehet ám a dohányt egymásután szárítani, — mivel sem a beváltást oly messze (talán 6—7 hónapig) elnyújtani, sem a behozott dohányt apránként szárítani nem lehet, azért, mert addig a többi a máglyában — tapasztalat szerint — a tehető barmennyi átforgatás mellett is megpecsételik, megpenészedik, de meg a csomók fel nem bonthatók, már pedig e nélkül a túlnedves kocsány minden szárítás mellett átrohad.

A kiszáritásnak tehát a termelőnél kell történni.

Még a legjobb szűzföldi — mint például a horvátországi — dohány is, ha nedves: elromlik. Tapasztaltam ezt a kamenszói, dobrováci dohánynál is, (pedig az ezen vidéki dohányok zamata hasonló a hercegovinai legjobb dohányéhoz, s jobb, mint a hercegovinai cigaretté)

A dohányok túlnedvesége, a termelés szempontjából, sokkal nagyobb baj a kukáskérdés rendezetlenségénél; — ezt a filokszérát kipusztítani: ez ma a legelső és legszükségesebb feladat, amelynek helyes megoldása kétségkívül a magyar dohányok 30—40 százalékkal való azonnali megjavulását jelenti. (Állásomat merem kötni, ezen állítás helyességéhez!)

Pedig mennyire emelné a kiviteli képességet és mily lendületet adna a kereskedelemnek, ha a dohánykiviteli részvénytársaság, oly áron, mint ma a csekélyebb minőségű dohányt kapja: tiszta, jó színű, jó ízű, zamatos, pecsét és penész mentes dohányt kapna a kincstártól. A jövedék és a kereskedelem érdeke ebben teljesen ugyanazonos.

A termelő urak is sokkal jobban fognak kijönni a beváltási árral s a kertész is boldog halandó leendő, ha a pajtának deszka oldalait szalmával vastagon kipárnázzák, (persze csak akkor, ha már a szinesedés megtörtént, vagyis úgy november elején,) mi által a dohányok a ködtől és a nedveségtől nagymértékben megóvatnának.

Szerintem: ez a legelső teendő. Lám, kellő száraz állapotban még a a hordókba tömött dohány se romlik meg, hanem szépen kiej. Nem kell azt egyszer se átforgatni.

Ha a termelő urak nedves dohányt szállítanak, úgy nem csoda, ha a termelés, a jövedék minden igyekezete dacára sem elég gyorsan emelkedik.

Ez, minden szakember meggyőződése.

Q.

A vágni való anyag.

Kipróbált tény, hogy a tiszai dohány levelek alsó osztályai, a legtöbb esetben jobb vágni való anyagot szolgáltatnak, mint a debreczeni, szuloki és szegedi dohánylevelek alsó osztályai, ide nem értve természetesen az apró, igen durva, darabos dohányokat.

Hogy honnan származik ez a sajátságos dolog: megkísérlem röviden előadni.

A debreczeni, szegedi, szuloki dohányok sokkal finnyásabbak, mint a tiszai levelek; — az előbbi dohányok magasabb osztályát érett, hibátlan, kifejlett és rendszeren beszáradt levelek képezik, amelyek úgy a fermentáción, mint a kezelésnek egész stádiumán épen és egészségesen esnek át, — míg ugyanezen dohányok alsó osztályai rendszeren érletlen, kiképezetlen levelekből állanak, amelyek legtöbnyire már a száradás alkalmával dohosak, penészesek, a fermentáció alatt pedig — mivel már magukban hordják a betegség mirigyait s ellenálló képességgel nem bírnak — még inkább megpenészednek és rothadnak, és így ezek a csekélyebb minőségű dohányok csak rossz, igen rossz anyagot képeznek; — ellenben a tiszai dohánylevelek csekélyebb minőségei, bármennyire durvák is, de erősebb természetüknél fogva nem hajlandók annyira a penészedésre és rothadásra, mint ama finomabb fajták, és így ezek jó erős vágni való anyagot, még pedig azt a közkeveltségű jó zamatu pipadohányt szolgáltatják.

Régebben, mikor még a tiszai levelek valamennyi osztályának beváltási ára métermázsánként egy forinttal drágább volt, mint a debreczeni, szuloki és szegedi leveleké: igen sajátságosnak tűnhetett fel ezen körülmény, éppen mintha csak azt mondanánk, hogy az ezüst drágább és többet ér az aranyból. Ez indított engem is arra, hogy e lap hasábjain az időben igen gyakran foglalkoztam eme kérdéssel, — s talán nem csalódom, amidőn azt hiszem, hogy ez ügyben hosszú időn át megjelent közleményeimnek bizonyára részük volt abban, hogy a beváltási árak módosítottak, amennyiben a dohányjövődék igazgatója, a jelenlegi pénzügyminiszeri államtitkár úr: Graenzstein Béla ő méltósága — aki a dohányügyben oly sok üdvös dolgot létesített s úgy szólván megteremtője volt a jövődék mai szerencsés közviszonyainak — ezt a kérdést is oly bölcs tapintattal oldotta meg, hogy a termelők teljesen kielégítve lettek, még pedig úgy, hogy továbbra is meghagyván a tiszai levelek addigi árát, 1890-től kezdve a debreczeni, szuloki, szegedi levelek árát is azokhoz felemelte, oly formán, hogy azóta a dohánylevelek ezen négy nemének beváltási ára mindenik osztályban egészen egyenlő.

Hogy a tiszai levelek ára annak előtte magasabb volt, mint a debreczeni, szuloki és szegedi leveleké: véleményem szerint ezt ama körülménynek lehetett tulajdonítani, hogy akkoriban, midőn még a régi árak megállapítottak, a fonó levél, jó vágni való anyag, burnót, stb. szükséglet, s ezen kívül az egykori francia és olaszországi óriási mennyiségű kivitel legnagyobb része csak

is a tiszai dohányokból lett fedezve, s eme körülmény lehetett az, amely a tiszai leveleket a többiek felett előtérbe helyezte. — A viszonyok azonban azóta nagyon megváltoztak, — mert — fájdalom — Franciaország már néhány év óta éppen semmit sem, s Olaszország is csak vajmi keveset vesz tőlünk, a pipadohány fogyasztás mindinkább csökken, a burnót szükséglet pedig már majdnem semmi, — ily körülmények között tehát önként következnek, hogy most már nem a vágni való anyag előállítására, hanem általában csak jó minőségű, szivar és cigarettagyártásra alkalmas dohányok termelésére kell törekednünk.

A debreczeni, szuloki és szegedi dohánynemeket termelők pedig minden áron azon legyenek, hogy alsó rendű osztályzatú dohányokat minél kevesebbet produkáljanak, s ez által önmagától be fog következni az, hogy az átlagár emelkedni fog. Okszerű termelés és kezelés mellett ez könnyen elérhető, még pedig úgy, hogy azért a mennyiség sem fog kevesbedni, de sőt ennek is emelkednie kell. — És ha majd ezt el fogjuk érni: akkor bátran támaszthatunk igényt arra is, hogy ezen jó minőségű dohányok ára, az anyag értékének megfelelőleg felemeltessek.

Darócsi Vilmos.

A dohánypalánták állása.

Tisztelt szerkesztő ur!

A dohánybeváltó felügyelőségek jelentése szerint: a f. é. június havi időjárás általában véve kedvező volt a dohánypalánták kiültetésére; — a palánták szépen fejlődnek.

Az első kapálás befejeztetett, a második folyamatban van.

Azonban nagyobb kárt okozott a jégverés Szob község határában, az esztergomi káptalan ültetvényein; — továbbá Apagy és Tura községekben. — Tarnócsán pedig a nagy esőzés annyira beiszapolta az ültetvényeket, hogy a palántákat ki kellett szántani és még eddig nem sikerült azokat pótolni.

Ellenben nagy szárazság volt: Hajdú-Dorog, Hajdú-Nánás, Tisza-Polgár községek és Szent-Margita pusztá határában; — annyira, hogy a kapadohány már részben pusztul.

Féreg-pusztítás csaknem minden kerületben fordult elő, hol nagyobb, hol kisebb mérvben; — de a pótlítás a rendelkezésre állott elegendő palánta készlettel könnyen volt eszközölhető.

Budapest, 1895. július 11.

Tisztelettel

Dr. Schenek István.

Sikeres védekezés a drótféreg ellen.

Az összes tudósítások megegyeznek abban, hogy a dohányban az idén főképp a drótféreg okoztat helyenként igen nagy károkat, így tehát éppen időszerű az alábbi közlemény, melyet a „Mezőgazdasági Szemle“ júliusi füzetéből veszünk át.

A drótféreg kertjeink és szántóink egyik legkonokabb ellensége.

Legtöbbkárt tesz az *Elater lineatus* rovar-

nak drótféregnek nevezett álcájára; a rovar minden ember ismeri azon tulajdonságáról, hogy ha hátára fektetik, egy szerzenéssel a magasba szökik és azonnal talpra állva tova fut vagy tova repül; lábai ugyanis oly rövidek, hogy másképen visszafordulni nem volna képes, maga a rovar azonban nem kártékony, álcája ellenben rendkívül falánk és pusztító.

Az álcza sárgaszínű, nyulánk, henger alakú, s olyan kemény héja van, hogy kézzel alig lehet szétnyomni. Van négy rövid tapogatója, hat rövid egykörülmű lába az első három izületen, az álcza 12 izból áll s a végét tompa barna csúcs képezi. A 12. iz ahán két fekete eliptikus benyomott folt van. A fej sötétebb színű, mint a test többi része s rágószervei igen kifejtettek. Az első időben az álcza alig 1 % hosszú, de azután 2 %-nyire is megnő. Az álcza harapása olyan mélyre ható, hogy a növények a sebesülés következtében elpusztulnak. Miután évenként tetemes kárt okoznak, az álczák mindenképp elterjedését és oly tömegesen mutatkoznak, hogy egész táblákat elpusztítanak, már régóta gondolkodnak azon: mily úton-módon lehetne ellenük sikerrel védekezni? Dr. Hollrungnak, a hallei növénytermelési kísérleti állomás vezetőjének, sikerült ilyen felfedezni, melyet már nagyban kitűnő sikerrel alkalmaznak is.

Az első vetést ki kellett szántani, a második vetésnél a sorok közé kellő távolságra 5—10 % mélységre felezett burgonyagumókat raktak le, s hogy ezeket később megtalálják, vékony vesszőkkel jelölték meg, s ezeket néhány nap mulva főlészdvén, a burgonyán ragódó drótféreg összeszedték. Így kezelt Koch 2-5 morgen területet és kirakott 6400 félburgonyát (körülbelül 1 q) s minden 2/3 %-nyire tett le egy darabot.

A burgonyadarabokat kirakták 1894 április 24-én. Ezekről összegyűjtötték:

1. április 28-án . . .	22423 drb drótféreg,
2. május 1-jén . . .	20211 " "
3. " 7-én . . .	31743 " "
4. " 11-én . . .	31604 " "
5. " . . .	12357 " "
6. " . . .	4553 " "

összesen 122891 drb drótféreg.

Legtöbb drótféreg volt egy burgonyán 37 drb, s ezen számok az eljárás eredményes voltát fényesen bizonyítják; a kérdéses területen — a második vetés daczára — 1 hektárra számítva 226 q répa termett.

H. Briem igazgató emlékszik, hogy a m. óvári uradalomban évek előtt salátatorzsát szórtak ki a vetés közt s a bele vándorló drótféreg elpusztították, azután mogyorónagságu repcepogácsa-darabokat dugdostak a sor közé 12% mélységre, mi a drótféreg állítólág megöli. Más helyen 15 l. silány burgonyát vagdaltak fel s azt 25—5 % mélységre 13—3 % távolságra ledugdosták. Két nap mulva vizsgálták a burgonyát először, és pedig minden kedvező eredmény nélkül. Néhány nap mulva más-kép alakult a helyzet, a burgonyákat a drótféreg teljesen szétrágták; egyik burgonyaszakletben 35 lyukat olvastak meg és mindenikben volt egy lárv. Ezen eljárás ennél fogva bátran ajánlható.

IRODALOM.

Dr. Rodiczky Jenő kiadványai. Gazdasági írónk közül alig van egy is, akinek sokoldalúsága, termékenysége és egyáltalán közéleti tevékenysége, a dr. *Rodiczky Jenő* gazd. tanintézeti igazgatóval vetekedhetnék. Most is két, figyelemre méltó legújabb kiadványa hagyta el a sajtót. Az egyik, az általa szerkesztett s a folyó évben már VII. évfolyamában megjelenő „*Gazdák évkönyve*”, (ára kötve 2 frt.), amely vállalatot maga a földmívelési miniszter is érdemesnek találta körrendeletileg ajánlani, mint oly évkönyvet, amely több, jövővű gazdasági író által szerkesztett dolgozatot tartalmaz és a lefolyt gazdasági év eseményeit és hatását könnyen áttekinthető módon tárgyalja, s mint ilyen: a gazdaközönségre nézve tanulságos és hasznos munkának tekinthető. — Az évkönyv, a sok jeles és közérdeklő irodalmi közleményen kívül, az összes fővárosi pénzüzetek, biztosító intézetek, szövetkezetek, ipari és közlekedési társaságok személyzeti és egyéb adatait végül budapesti üzleti és ipari utmutatót is tartalmaz, — és így ezen évkönyv, praktikus czéljának valóban teljesen megfelel. — A másik kiadvány: „*Gyopjunk értékesítése*” czimen egy kisebb füzet, mely a gyapjú-árverések, próbamódsás és kondicionálására vonatkozólag szolgál alapos utbaigazításokkal a gyapjútermelőnek. — Mindkét kiadvány megérdemli, hogy a legmelegebben ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe.

A „Mezőgazdasági Szemle”, Cserháti Sándor és dr. Kosutányi Tamás m. óvári gazd. akad. tanárok jeles havi folyóiratának f. é. VII. (július) füzeté, a következő tartalommal jelent meg: — Eredeti közlemények: A mezőgazdasági válság okai és ellenszerei. Hensch Árpád. — Homoki búkköny. Bihorher. Kerpely Kálmán. — A sertésvészöl. Ujhelyi Imre. — A magyar gazdák növénytermelési kísérletei 1894-ben Cserháti Sándor. — Még egyszer a tuberkulínról. Suschka Richard. — A répa felmagazása. Közli: Somssich Béla. — Felhívás bitorheri-mag beszerzésére. Cserháti Sándor. — Irodalmi szemle. — Könyvismertetés. — Üzleti szemle.

„A Kert” f. é. július 1-én megjelent 8-ik számának sok érdekes közleményei közül említésre méltók: a *konyhakertészet* rovatban: A talaj, annak alkatrezései és tulajdonságai, Ráde Károlytól, — A magteremző közlekedés felőli ápolásáról, Csérei Lajostól, — Gyógynövények termelése a konyhakertben, Kunst Jánostól; — a *gyümölcsészet* rovatban: Giffard vajkörtéje, Angyal Dezsőtől, — A gyümölcsfajok megválasztása nagyobb ültetvények létesítésénél, Biró Páltól, — Tárlozatok a gyümölcsészet terén, Bornemissza Zoltántól; — a *diszkertészet* rovatban: Catalpa speciosa (pompás trombitafa) Ilsemann Keresztélytől, — Az én kedvenc rózsám, Jablanczytól, — A diszkertre vonatkozó megjegyzések, Czapary Alberttől, — Az Eucharis hajtása, Gabóczy Lajostól, a *lugos* rovatban: A szőlő és gyümölcsfa, Dömötör Lászlótól, — *tárca*: Egy alma, Hevesi Józseftől, — továbbá gép és eszközleltár, rovartan, irodalom, hírek, spró szakközlemények. — Ezen tartalmas füzetet 2 gyönyörű színes melléklet és 5 fametszet díszíti.

VEGYESEK.

— **Személyi hírek.** *Baróti Ede* p. ü. miniszteri osztálytanácsos, budapesti dohánybevaltó felügyelő úr, hosszabb körutat tesz Horvátországban, a termelésre alkalmas területek tanulmányozása és megállapítása végett. Távol-léte alatt, hivatalában dr. *Keömley Nándor* titkár új helyettesíti. — A tudapest-erzsébetvárosi dohánygyárhoz, a szentgotthárdi dohánygyár igazgatójává kinevezett és új állomásra a napokban elküldött *Kasay Róssó* úr helyére, aligazgatóvá: *Zsolnay Vilmos* úr — aki eddig az ó-budai dohánygyárnál működött — lett kinevezve.

— **A dohány állásáról** s gazdasági tudósítók, a földmívelési miniszteriumhoz beküldött legutóbbi jelentéseikben azt írják, hogy a do-

hányban féreg, főképp a drótféreg és néhol a lótetűk nem csekély kárt okoznak; s hol azonban nem bántotta semmiféle féreg és nem szenvedett elemi csapásoktól, ott kielégítő termést igér.

— **Az aradi dohánybevaltóhivatal mintatelepen** az 1894. évben végzett kísérleti termetésből eredő mintacsomókat volt alkalmunk a doh. jöv. közp. igazgatóságnál megtekinteni, s a beküldött csomókból itélve, a Sumatra-Deli és Sumatra-Lankat fajokkal végzett kísérletek, a mult évi kedvezőtlen időjárás daczára is elég szépen sikerültek; — különösen az előbbinek tetszős világos színe és finomsága érdemel említést. — Kivánatos és közérdeklő lenne, ha valamennyi mintatelepen végzett termelési kísérletek eredményét, az illető kezelő urak sziveskednének lapunk utján nyilvánosságra hozni.

— **Különlegességek árjegyzéke.** A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság ujonnan kiadta a valódi havana és manila-szivar, valamint török szivarok-különlegességek árjegyzékét, a mely f. é. július 1-től kezdve érvényes. — A mint az árjegyzékből kitűnik: jelenleg 101 fajta havana és 5 fajta manila szivar, továbbá 9 fajta török szivar különlegesség van forgalomban, — a havana szivarok közül a legdrágább a 98. tételszámú Aquilas Imperiales, melyből 25 db 18 frt 75 kr., 4 db 3 frt (2 kr. s a legolcsóbbak a 48. tételszámú Favoritas és a 95. tételszámú Conchitos, a melyekből 50 db 7 frt 50 kr., 4 db 62 kr.; — a manila-szivarok közül a legdrágább az 1. tételszámú Imperiales, melyből 25 db 7 frt 50 kr. és legolcsóbb az 5. tételszámú Exquisitos, a melyből 50 db 7 frt 50 kr., 4 db 62 kr.; — a török szivarok közül legdrágább az 1. tételszámú En A'ala, melyből 10u db 7 frt, 25 db 1 frt 75 kr. s legolcsóbbak az 5. tételszámú A'ala és a 9. tételszámú Ghuibek, amelyekből 100 db 3 frt, 25 db 75 kr. — A havana-szivaroknak közül 21, csak a készletek kifogytaig fog elárúsítottatni.

— **Gazdasági kiállítás Bécében.** Folyó évi szeptember 5-től 8-ig, Bécében, a cs. kir. gazdasági egyesület kiállítási helyiségében, Károly Lajos főherceg védnöksége alatt, az V. nemzetközi tenyész- és haszonállat-kiállítás és vásárral kapcsolatosan, árpa-, vetőmag-, erőtakarmany és műtrágyakiállítás is rendeztetik. A különleges magkiállítás czélja: egyrészt lehetőleg teljes képét adni az Osztrák-Magyar monarchiában jelenleg termelt és kereskedemileg található magvaknak, másrészt a termelőket és fogyasztókat egymással megismertetni és a gazdákat a magvak minőségéről és beszerzési forrásairól tájékozni. — A kiállítás összes csoportjaira nézve a bejelentési határidő *augusztus* 1-én jár le, — program és bejelentési iverkaphatók a bécsi cs. kir. gazdasági egyesület titkári hivatalától, (Bécs, Herrengasse 13.). — Kétségtelen, hogy gazdaközönségünknek, amely az állattenyésztés és magtermelés terén kivitelre dolgozik, legközelebbi és legjobb piacza: Ausztria, és így érdekünkben van minden alkalmat megragadni, amidőn versenypességünket beigazolhatjuk; ezen szempontból tehát eme kiállítás való minél tömegesebb részvételt mi is ajánljuk a gazdaközönség szives figyelmébe, annál is inkább, mert biztosak lehetünk róla, hogy a magyar kiállítóok ezuttal nem lesznek Bécében hátrébe szorítva, mivel a különleges magkiállítás szakválasztmányának elnöke: dr. *Rodiczky Jenő*.

— **A legközelebbi teendők.** A termelőnek, a nyári nagy munkái daczára sem szabad elmulasztani, s mindenesetre időt kell rá szakítani, hogy a szarítópajtaikat jó előre teljesen rendbehozzák, a zsinákat, kukákat átnezzék, beszeressék, szóval a dohány belső kezeléséhez szükséges előintézkedéseket idejében megtegyék. — E helyt említhetjük fel, hogyha a gazdának dohányzsinagra (vagy bármely gazdasági kötelémmre) lenne szükségük: erre nézve szolid és megbízható beszerzési forrásul ajánlhatjuk a *Bleier és Weiss* fővárosi kötelgyáros céget.

— **A rajnai Pfalzbán** a dohányültetésre igen kedvező esős idő járt, minek folytán a nehézkes öntözés mellőzhető volt, a fiatal dohánypalánták rendszerint szépen fejlődtek és általában pompásan néznek ki. A kedvező eredmény által felbátorítva, mely a tavalyi dohánytermelésnél eléretett, az idén Dél-Pfalzbán is mintegy kétszeres mennyiségű dohány lett kiültetve, mint a mult évben.

— **Amerikai tudósítások** szerint: a dohány kiültetése Virginiában és Marilandban már a mult hó végén teljesen befejeztetett, míg Wisconsinban az ültetés kissé késédelmet szenvedett. Ohioban és Kentucky egyes részein, a nagy szárazság miatt az ültetvények teljesen kivesztek.

— **Havanában** a mult hónapban folyvást esett az eső, amely körülmény természetesen nagy befolyással van a dohányra. A nedves időjárás azonban a szivargyártásra hátrányosan hat, miért is kénytelenek e miatt a gyártással szünetelni, ami ugyan csekély hatással van most az üzletemre, mert a rendelések az idő szerint igen kis mérvűek. — A dohánypiacon a kereskedés lanyha irányzatú, — az új dohányból csakis egyes kisebb vételek fordulnak elő, Florida részére. A régi dohányok iránti kezeslet nyomottabb, a jó minőségű Vuelta-Abajo kivételével, amely azonban nehezen található. — A behozatal május 31-éig 367.420 bál, a kivitel pedig január 1-től 113.780 bál és 66.563.133 szivar volt.

— **The Gresham "életbiztosítótársaság"** Londonban. E társulat 46. évi jelentése, mely az 1894. évi december 31-én befejezett üzletéről szól és a részvényesek 1895. évi április 7-én tartott rendes közgyűlése elé terjesztetett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1894-ik évben 9233 kötvény 78.736.000 korona tőkeösszege lett kiállítva. A díjbevételek, levonva a visszbiztosításért fizetett összeget, korona 20.134.473-55 fillérre rugtak, mely összegben a korona 3.246.109-48 fillért tevő első évi díjak bennfoglaltatnak. A kamatszámla mérlege a lefolyt üzleti évben korona 5.185.194-58 fillért tett ki, és a társaság jövedelmét a díjbevételekkel együtt korona 25.319.668-13 fillérre emelte. A társaság az elmúlt évben korona 10.045.965-94 fillért tett ki, és a társaság jöveelmét a díjbevételekkel együtt korona 25.319.668-13 fillérre emelte. A társaság az elmúlt évben korona 10.045.965-94 fillért utalványozottoly követelések alapján, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt kiházasítási és vegyes biztosításokra korona 2.066.340-83 fillért, visszavásárlásokra 1.331.648-02 fillért fizetett ki a társaság az elmúlt évben. A biztosítási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben korona 6.974.587-50 fillérrel gyarapodtak. Az aktívák főösszege 1894. december 31-én korona 138.416.475-63 fillérre rugtak. Tőkebefek-

tetések: korona 738.543,02 fillér angol állami papirokban, korona 395.581,25 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 25.897,993,23 fillér idegen államok értékpapirjaiban, korona 6.203,650-94 fillér vasuti részvények, elsőbbségek és garántáltak, korona 56.068,964-48 fillér vasuti és egyéb kölcsön kötvényekben, korona, 18.287,406-14 fillér a társaság ingatlanaiban (ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi házai), korona 6.590,663-75 fillér jelzálogokban és korona 24.233,672-82 fillér különböző értékekben.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Schenek István doh. jöv. titkár úrnak. Budapest. Becess közleményét nagyon köszönjük. s jövőre is minél gyakrabban kérjük.

S. K. tisztartó úrnak. Becess levelét köszönettel vettük és a közlött adatokat alkalmaslag mindenesetre felhasználjuk. A termelési terület kiterjesztése érdekében irt eddigi egy pár cikkünk, úgy látjuk, széles körben figyelmet keltett és rokonszenvesen fogadtatott, a minek ösztönt örülnék. Részünkről teljesen meg vagyunk róla győződve, hogy az általunk megpendített eszmének megvalósítása dohánygyűnknek főülte nagy lendületet adna és minden tekintetben kedvező eredményekre vezetne. A kérdések minden oldalról való megvitatását és indokaink bővebb kifejtését még folytatni fogjuk s örömmel vesszük és szívesen közöljük, ha olvasóink közül is minél többen hozzájárulnak e tárgyhoz. — Fogadjon ismételtlen köszönetünket és legszívélyesebb üdvözlötünket.

Uradaiml számtartósnak, Karácsond. A rovarirtó szer iránt hozzánk intézett becess megkeresésére tudatjuk, hogy az e czélra legjobbnak bizonyult *Thanaton*, hatósági bizonylat mellett, kellő mennyiségben már kapható. — Megemlíthetjük még e helyt, hogy a földi balhák ellen nagyon jó szernek mondják az üröm torrázatot, a mely következkép készül: egy fél hektoliternyi forrásban levő vízbe beleteszünk egy jó marék ürömet s 12 óra hosszágig így hagyjuk állani. A kibűlt folyadékkal, a mely olesóságánál fogva nagyobb mennyiségben is előállítható, megöntöztetjük a földi balhák által ellepelt helyeket s a folyadék nemcsak a rovarokat, hanem a tojásokat és álcákat is előli.

Szabó Árpád dohánybeváltó tiszt úrnak. Faddon. Köszönet szíves soraiért, a melyekből jól esik látunk lapunk iránti folytonos érdeklődését. Figyelemmel leszünk a velünk közlöttékre.

Felkérjük a t. termelő urakat, hogy a dohány állásáról benünket minél számasabban szíveskedjenek értesíteni. — Különösen pedig kérjük azokat, akik az ép, erős, egyenlő gyűkerzete palántákat, az általunk ajánlt sor és növényátlavt szerint, vagyis az eddighez képest sürűbben ültették: a fejleményekről s az újabb ültetési módra nézve tett tapasztalataikról legyenek szívesek lapunkat minél részletesebben tudósítani.

HIRDETÉSEK.

Fischer J.

zsák gyári raktárában
Budapest, Nagyköröna-utca 18. sz.

vizmentes ponyvák
kölcsön kaphatók.

Ugyanott
új és egyszer használatban volt vizmentes
ponyvák jutányosan kaphatók.

Ropeze-ponyvák
darabonként 3 forinttól feljebb.

Továbbá a dohánytermeléshez és gazdálkodáshoz szükséges különféle tárgyak és eszközök gyári raktára.

Tessék mutatványszámot kérni!

MAGYAR BORTERMELŐK LAPJA

szőlőművelési és borászati hetilap.
A legjelesebb szakörök közreműködésével

szerkeszti:
ROMBAY DEZSŐ.

Előfizetési ára:
Egész évre 4 forint.
Fél évre 2 forint.
Negyed évre 1 forint.

Szerkesztőség és kiadóhivatal, a hová az előfizetések küldendők:

7 Budapest, Kerepesi-ut 44.

KITŰNŐ TERMÉS

csakis hamisítatlan jó gyártmányú

műtrágyával

Telefon 51-03.

Telefon 51-03.

érhető el. — Mindennemű műtrágyát gyártunk és az ajánlott beltartalomért, valamint az árú hamisítatlan minőségeért szavatolunk. Ingyenes ismertető füzeteket (Columellától) bérmentve küldünk. Bármely más szakbeli felvilágosítással szívesen szolgálunk.

a Sátori gyárak, Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Központi iroda:

Egeresi mútrágyagár

Kramer J.

Ajánlja:

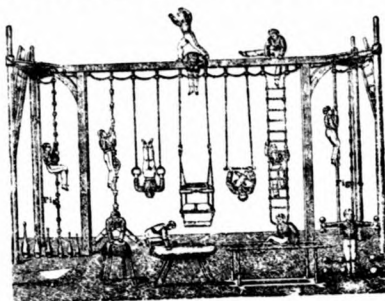
különleges dohánytrágyáit,
továbbá: párolt csontliszt, szuperfoszfát, trágyafosz, chilisalétrom és egyéb különleges mútrágya-termékeit.

Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöztetnek.

Mindenemű felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája.

Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

2-12

**Magyar kenderből készült
legjobb**

gazdasági kötelneműeket

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyári cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda:

Károly-körut 9. sz., a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban.

Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők ruhaszárító kötelek,

lóhálók,

dohány-zsinór, kéveköttő-zsinór, fogoly- (fűrj-)hálók készitaskák stb; továbbá gazdasági cikkek u. m. **dohányzsinog**, istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tűzi vedrek, kender-tömők, hevederek, kender, kőcz stb. a legutányosabb eredeti gyári árákon.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

14-24

Elismert legjobb szerkezetű

gyűrű és sima-
**aczéllemez
hengereket,**

1, 2, 3 és 4 vastag hántoló ekéket,

különféle lánchaboronákat,

„Austria” sorvető gépeket,

Blunt' féle ensilage
zöldtakarmánysajtókat,

gyümölcs és főzelék, aszaló készülékeket,
bor- és gyümölcs-sajtókat,

szőlő sűsöket és
bogyó morzsolókat,

önműködő „SYPHONIA” növény
és szőlővessző permetezőket

Cséplőgépeket

kéz-, járgány- és
gőzhajtásra.

1-6 lófogatu

járgányokat,

Legujabb

gabona rostákat, triöröket és
kukorica morzsolókat,

széna és szalma **sajtókat,**

kézi erőre, szállító készülékkel vagy a nélkül

a legjobb minőségben gyártanak és szállítanak

MAYFARTH PH. és Társa

cs. és kir. kiz. szab.

5-8

gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor

Bécs, II., Táborstrasse Nr. 76.

Alapított 1872.

Kitüntetett több mint 370 arany, ezüst
bronz érmevel és aló díjakkal. **600 munkás.**

Arjegyzékek és számos illeremű levelek ingyen és bérmentve küldetnek.
Képviselők és vizontárusítók felvetetnek.

HIRDETÉ-ÉK

a

„Magyar Dohányujság”
részére

a legutányosabb árszabás
mellett felvetetnek
a kiadóhivatalban,

Budapest, VI., Podmanitzky-u. 1.

és valamennyi

hirdetési irodában.